

MARIEHAMNS ELNÄT

KUNDTIDNING nr 4

*Ny laddningsstation
vid stadsbibban*

*Funderar du på att
skaffa elbil?*

*Viktigt ha koll vid
grävning*

**Kraftnäts nye VD
presenterar sig**

Ledare

Energi finns i både el och vatten

Det råder inga som helst tvivel om att elbranschen som vi känner den befinner sig i förändring. Det som för bara några år sedan var förhoppningar och visioner är i dag i högsta grad verklighet. Allt fler av bolagets kunder väljer att satsa på egen mikroproduktion med hjälp av huvudsakligen solpaneler. Detta är ur hållbarhetsvinkel mycket bra, solens energi ska användas så mycket som möjligt. För Mariehamns Elnät Ab betyder dessa nya möjligheter även utmaningar på olika nivåer vilket vi

ägnar stor kraft åt att hantera. I detta arbete är vi långt ifrån ensamma, solenergi är något som hela Norden och Europa jobbar hårt med.

Inom hållbarhetsområdet är det också ett faktum att allt fler ålänningar väljer elbilar vilket inspirerat oss till att satsa på två laddningsstationer i Mariehamn; en på parkeringen vid biblioteket och en vid Ålands landskapsregering.

Mariehamns Elnät Ab är ett litet bolag med förhållandevis små resurser. Trots det har vi tack vare entusiastisk personal och extremt god kundkännedom utvecklat system som även internationella storbolag visar intresse för. Inom elbranschen handlar det inte så mycket om styrka som uppfinningsrikedom och förmåga att tänka utanför vardagen. Ett exempel är "Machine Learning" vilket i korthet handlar om att förutse energibehovet både kort- och långsiktigt vilket över tid kommer att ge betydande kostnadsinsparingar. Samma regel gäller för elbolag som för privata konsumenter – ju mindre energi som köps, desto billigare blir det.

Under år 2018 ska Mariehamns Elnät ägna stor kraft åt att införliva stadens fjärrvärmeverksamhet i bolaget. Mariehamns stad har bestämt att fjärrvärmen ska brytas ut från dagens Mariehamns Energi Ab och föras över till elnätbolaget som sedan byter namn till – Mariehamns Energi Ab. Det nya bolaget ska enligt planerna vara klart 2018 och därefter sköta såväl värme- som elektricitetsdistributionen till hela Mariehamn.

Med dessa ord vill jag på hela bolagets vägnar önska alla våra kunder en skön sommar och trevlig läsning. Låt solen lysa över såväl människor som solceller!

Jörgen Petterson
Ordförande Mariehamns Elnät Ab
Tel 04573135640

PS Kom ihåg att följa din egen elförbrukning via hemsidan www.elnat.ax. Där kan du till exempel se när det är mest förmånligt att använda hushållets mest energiförbrukande maskiner.

 är Mariehamns Elnäts kundtidning.
Ansvarig utgivare: Per Eriksson
Text och form: April Kommunikation
Tryck: Grano Oy
Juni 2018

”Förr stod sådana här stolpar i varje gathörn i Mariehamn”

Stilig elstolpe välkomnar Ålandsresenären

I Korsningen Mariegatan och Havsgatan står en gammal uppmålad lågspänningsstolpe från den tiden då kablarna ännu hängde i luften, istället för att grävas ned i marken såsom de görs idag. Detta är en relik från den gamla världen – något som de som kör av färjan i Mariehamn ser allra först här. Stolpen har stått på sin plats sedan början av 1900-talet. Mariehamn började elektrifieras 1909 och detta pågick fram till 1920-talet.

Den grå elstolpen påminner oss om hur det såg ut förr och har sparats på initiativ av den tidigare stadsarkitekten Folke Wickström. ”Förr stod sådana här stolpar i varje gathörn i Mariehamn”, säger förrre elverkschefen Cai-Eric Ekström.

Stolpen är konstruerad som ett fackverk och den är byggd i beständigt stål. Den utgjorde knutpunkten för den elektricitet som sedan levererades till kunderna via ytterligare kablar som löpte längs

billigare trästolpar. I dag är allt detta ett minne blott.

Inom snaraste framtid kommer knappast elstolpen som välkomnar Ålandsbesökaren att försvinna. Fundamentet som finns i marken är imponerande; det består av flera kubikmeter betong!

Kraftnät har ny VD

Christian Augustsson tar över Kraftnät när Jan Kahlroth går i pension. Den 41-årige svenske fotbollsentusiasten vill fokusera på att först lära sig jobbet men blickar samtidigt mot framtiden.

Christian Augustsson är Kraftnäts nya VD. Han tar över jobbet då Jan Kahlroth går i pension. Kahlroth fungerar ännu som senior advisor under en övergångsperiod, medan Augustsson lär sig mer om företaget och sitt nya jobb.

Augustsson kommer från Sverige och har tidigare arbetat på bl.a. Bjäre Kraft som elnäts- och entreprenadschef samt på Eon Elnät. På sin fritid är Augustsson engagerad i fotboll. Han har under årens lopp både spelat fotboll på elitnivå och fungerat som spelande tränare, de senaste åren i Skåne. Just nu tränar han med Jomala IK ett par gånger i veckan. Augustsson tycker att laget har en proffsig framtoning med tanke på att man spelar i division 4.

Än så länge har Åland visat sig vara både väldigt kallt och väldigt varmt i skåningens ögon. De nya arbetskompisarna prisar han högt och han anser att Kraftnät Åland är ett välskött företag med bred kompetens hos personalen.

Namn: Christian Augustsson.

Från: Ängelholm i Skåne

Ålder: 41.

Familj: Fru Maria driver en advokatbyrå i Norrtälje och Ängelholm.

Fritidsintressen: Föredetta fotbollsspelare på elitnivå, fungerat som spelande tränare. Tränar nu med Jomala IK. Övriga intressen är ishockey, skidningåkning och att resa.

” De nya arbetskompisarna prisar han högt och han anser att Kraftnät Åland är ett välskött företag med bred kompetens hos personalen.”

Kraftnät har flera projekt på gång för tillfället. Ett av de större projekten som Augustsson vill ro i land med är Finlandskabeln, så att den fungerar direkt när den behövs. Detta kommer Kraftnät att jobba med under sommaren i syfte att trimma in anläggningen så bra som möjligt. Den 15 juni kommer man att genomföra ett antal tester med Finlandskabeln, vilket innebär ett strömavbrott mellan klockan 00:00 och 02:00.

Under året har Kraftnät använt Finlandskabeln flera gånger vid tillfällen som annars skulle inneburit avbrott på Åland, utan att elnätskunderna har märkt något. Finlandskabeln fungerar alltså redan bra och är en mycket bra investering för Åland, men små detaljer kvarstår tills anläggningen är helt perfekt. Det diskuteras även om överföring av el mellan Sverige och Finland. Det skulle kunna ge ett ekonomiskt tillskott för bolaget, speciellt om elpriserna är på olika nivåer mellan länderna – då är det prisskillnaden mellan länderna man kan tjäna pengar på.

Några andra stora visioner vill Augustsson inte ännu i detta skede avslöja, utan han vill fokusera på ”det grundläggande arbetet”. Med det menar han att Kraftnäts främsta uppgift är att lamporna lyser och anläggningarna är säkra för allmänheten och den egna personalen. Augustsson konstaterar att när Kraftnäts arbete utförs väl så märker inte människor av det över huvudtaget. Det gäller att hålla ordning och reda på elanläggningarna för att alla ska vara trygga.

På lång sikt ser Christian Augustsson att det kommer att ske stora förändringar i elbranschen. För Kraftnät gäller det att hänga med i utvecklingen med bland annat elbilar och annat som utvecklas i snabb takt. Det gäller att följa med konsumenternas behov, helt enkelt.

Mängden elbilar ökar allt mer i världen och även på Åland. I och med de korta avstånden är Åland en ypperlig plats för att använda elbilar. Augustsson betonar att han anser att den ökade mängden elbilar är välkommen och ser positivt på den miljövänliga utvecklingen. Inom de närmaste fem till tio åren ser Augustsson att kunderna kommer att börja utnyttja elen på ett lite annorlunda sätt. Allt fler kommer att börja producera och sälja egen energi om priset på utrustning, till exempel solceller är på rätt nivå. Han påpekar att tillverkningskostnaderna sjunker stadigt för denna slags utrustning och hoppas att beslutsfattarna också fattar kloka beslut när det gäller skatter och andra avgifter, som möjliggör produktion och försäljning av egenproducerad el för ålänningarna.

”Allt fler kommer att börja producera och sälja egen energi.”

Ny laddningsstation för elbilar vid Mariehamns bibliotek

Elbilar och hybridbilar blir allt vanligare på Åland. Nu finns det en snabbladdningsstation med tre uttag vid Mariehamns bibliotek som får användas av såväl ålänningar som turister och andra tillfälliga besökare på ön.

Mariehamns Elnät har placerat en laddningsstation för elbilar vid Mariehamns bibliotek. Det finns tre laddningsuttag av olika slag där: CCS, CHAdeMO och Type-2 AC-laddning. Det innebär att alla de vanligaste elbilarna kan laddas vid biblioteket. Laddningsstationen är tillverkad av svenska bolaget Garo Ab. Betalsystemet för laddningsstationen kommer från Virta Global, ett företag ägt av finländska elbolag.

Laddningsstationen togs i bruk i januari och har redan hunnit bli en populär laddningsstation för elbilar. Under de tre senaste månaderna har man hunnit använda stationen i cirka 2000 minuter. Än så länge har stationen använts främst av ålänningar, men Mariehamns Elnät Ab:s besiktningssledare **Bo Lindström** är övertygad om att turisterna kommer att hitta den centralt belägna stationen nu när säsongen kommer igång.

Utöver laddningsstationen vid Mariehamns bibliotek finns det också andra laddningsstationer på Åland, tipsar Lindström. Dessa finner man exempelvis genom webbtjänsten www.uppladdning.nu. De allmänna laddningsstationerna för personbilar är så kallade snabbladdningsstationer. Dessa är kostsamma jämfört med hemladdningssystem, som kräver betydligt längre laddningstider.

Lindström berättar att mängden elbilar ökar stadigt på Åland.

”Elbilar lämpar sig väldigt bra till Åland. Vi har korta avstånd och många laddningsstationer”, berättar Lindström och nämner som exempel taxibilar som kan klara sig långt med el på Åland.

Inom några år är det också möjligt att Mariehamns stadsbussar kunde drivas helt med el, ifall man väljer att satsa på detta inom staden. Genom effektiva laddningsstationer för bussar kan dessa laddas på några minuter.

När man planerar hemladdning för sin elbil eller hybridbil så bör man vara speciellt noggrann med att välja en trygg plats för laddningsstationen.

”Det gäller att ha bondförnuft med hemladdningen. Koppla inte i vanligt uttag – dessa är inte gjorda för kontinuerligt bruk i många timmar med maximal belastning. Och placera inte laddningsstationen precis vid husknuten. Man tankar ju inte heller gräsklipparen på hemtrappan.”, förklarar Lindström om säkerhetstänket för hemmaladdning. Hemladdaren väljer man naturligtvis enligt den bil och tyvelanslutning man har.

“Elbilar lämpar sig väldigt bra till Åland. Vi har korta avstånd och många laddningsstationer.”

Tiplista för dig som planerar att skaffa en eldriven bil

Om du funderar på att skaffa dig en elbil eller en hybridbil, så tipsar Bo Lindström om att det lönar sig att fundera på följande saker:

1. Hur långt kör du per dag?
2. Vilket är användningsändamålet för din bil? För pendling med långa sträckor är kanske inte elbilen det bästa alternativet, men en hybrid kan fungera bra. För korta sträckor är elbilen ett mycket bra alternativ.
3. Var kan du ladda bilen? Hemma med långsam hemladdare eller på jobbet?
4. Kan du använda snabbladdare mellan körningarna? Hemladdaren fungerar inte om du måste ladda bilen snabbt under dagen.
5. Planera dina körningar och rutter väl. Det tar längre tid att ladda en elbil än att tanka bensin eller diesel.

Stark ekonomi skapar trygghet

Det fjärde året som aktiebolag (2017) är redovisat och Mariehamns Elnät Ab har fortsättningsvis god ekonomi och en allt starkare balansräkning, vilket varit och är ett långsiktigt mål. Företaget ägs av alla mariehamnare och ska därför stå på solid ekonomisk grund. Av det ursprungliga lånebeloppet på 4,6 miljoner euro återstår i dag en dryg miljon euro och lönsamheten är fortsättningsvis tillfredsställande.

Bolaget och dess 17 anställda har i fjol, liksom tidigare år, ägnat stor kraft åt att reinvestera i befintligt nät och även expanderat i stadens nya bostadsområden. Vi har med entusiasm deltagit i CLIC-projektet som går ut på att utveckla hållbara energikällor samt smarta och självlärande elnät vilket är något hela Europa efterfrågar. I mariehamnarnas vardag märks detta till exempel på www.elnat.ax där alla våra kunder kan följa sin förbrukning i realtid och anpassa sin förbrukning utifrån sina egna behov.

Mariehamns elnät har även aktivt tagit del i arbetet med att förse M/S Rosella med landström, vilket är en kraftig miljövinst för hela Mariehamn. Vi har också märkt ett kraftigt ökat intresse

för elbilar och har därför låtit bygga en laddstation på parkeringen utanför biblioteket, samt investerat i den befintliga laddstationen intill Ålands landskapsregering. El är rent, hållbart och dessutom billigt i förhållande till fossila bränslen.

I ekonomiskt hänseende består Mariehamns elnät av två olika grenar: distributionsnätet och elhandeln. Under år 2017 gick nätverksamheten enligt budget medan elhandeln visade ett något sämre resultat än tidigare år, vilket även var förväntat. Inför året som kommer förväntas elhandeln leverera ett bättre resultat. Elhandel är en komplex verksamhet, påverkad av de faktorer som styr nordisk elmarknad – vädrets makter, den allmänna konjunkturen och vilka energikällor som står till buds.

Eftersom energipriset är något som Mariehamns elnät inte kan påverka är det viktigt att andra faktorer är under kontroll. Med hjälp av senast tänkbara mätsystem, distributionsstationer, Big Data och IT arbetar vi uthålligt med att skapa förutsättningar för våra kunder att använda energi på ett hållbart sätt.

Vid bolagsstämman för Mariehamns Elnät Ab den 28 maj 2018 återvaldes bolagets styrelse och består alltså av Jörgen Pettersson, ordförande, Annelie Karlberg, viceordförande samt medlemmarna Roger Eriksson, Rolf Granlund och Sara Kemetter.

Ekonomi i korthet:

1000 euro	2017	2016	2015	2014
Omsättning	9213	9477	9366	9377
Rörelseresultat	403	832	1153	1046
Vinst	195	194	190	142
Investeringar	778	623	696	583
Soliditet	57 %	53 %	50 %	45 %

Vad gör jordfelsbrytare och säkringar?

Både säkringar och jordfelsbrytare är viktiga för att undvika elolyckor. Säkringen bryter strömmen om den blir för hög, till exempel om du kopplat in för många elektriska apparater på samma eluttag. En för hög ström är farligt eftersom det orsakar överhettning som kan leda till brand.

Jordfelsbrytare används för att skydda människor mer direkt. Den kontrollerar att den ström som går in till belysning, apparater, med mera är samma som den som kommer tillbaka. Om det är skillnad mellan det som kommer in och det som kommer tillbaka betyder det att ström försvinner någonstans,

till exempel ut genom kroppen på en person som håller i en trasig elektrisk apparat eller kabel. Jordfelsbrytaren bryter strömmen redan vid små skillnader, innan personen hinner komma till skada.

Du bör testa jordfelsbrytaren minst var sjätte månad för att försäkra dig om att den fungerar felritt. Testmetod varierar mellan typ och tillverkare, ta reda på vad som gäller för just din.

“En säkring används för att skydda elnätet. Jordfelsbrytaren används för att skydda människor.”

Mätarbyte i snabbare takt

Mariehamns Elnät har under våren bytt mätare i en snabbare takt än planerat. Den nya mätaren från Kaifa (som vi skrev om i tidning nr. 2) installeras med en så kallad femtonminutersprofil som standard, tillsammans med elkvalitetsparametrar. Det kommer att ge en heltäckande insikt i elnätet tillsammans med långsiktiga förbättringar till en lägre kostnad. Kravet att mäta elenergin var femtonde minut kommer att införas inom fem till sju år, men Mariehamns Elnät har valt att gå in för detta redan nu.

Orsaken till att mätarna bytts i så snabb takt är strömavbrottet som hela Åland drabbades av morgonen den 20 februari i år. Strömavbrottet slog ut ett stort antal kommunikationsmoduler i de gamla mätarna och gjorde det omöjligt att läsa av elförbrukningen hemma. De gamla elmätarna mäter fortsättningsvis energin rätt men kan inte skicka informationen vidare.

I samband med alla mätarbyten har faktureringsperioden varierat en del hos de drabbade kunderna och detta kommer att fortsätta ett tag framöver ännu.

Känn till marken där du gräver

Det gäller att känna till marken där man gräver. I Mariehamn, liksom andra städer, finns det en hel del kablar nedgrävda och i värsta fall kan det bli en dyr affär att råka gräva av någon av dem. För gräventreprenören gäller det att beställa kabelvisning och planera väl. Med dessa tips kommer du långt.

Grävarbeten i tätorter såsom Mariehamn kan orsaka större strömavbrott om du inte är medveten om vilka kablar som finns nedgrävda och råkar träffa någon av dem. Detta påpekar driftledare Mikael Nordlund på Mariehamns Elnät Ab. Det sker omkring 20 grävsador årligen på Mariehamns Elnäts område. Ibland kan skadorna hittas först långt efter att grävarbetet redan är avslutat. Även i dessa fall är det gräventreprenören som står för reparationskostnaderna. Därför är det ytterst viktigt att ha försäkringarna i skick samt vara medveten om vilka kablar som finns i närheten av grävjobbet.

För att få gräva i Mariehamn så krävs ett grävstillstånd som ansöks hos Mariehamns stad. I Mariehamns Elnät Ab:s nätområde finns det ca 341 kilometer lågspänningskablar (400V) samt 86 kilometer mellanspänningskablar (10kV) nedgrävda i Mariehamn och Järsö. Alla företagets kablar finns schematiskt inritade i det egna ritningssystemet,

som omfattar ett stort bildförråd med ca 41 000 bilder på kabeldiken och hur kablar är nedlagda. Tack vare Mariehamns Elnäts GPS-system har man mycket bra koll på var de nyare kablarna finns. Samtliga kablar med GPS-data kan lokaliseras på ett par centimeters noggrannhet med en kabelsökare. I och med att Mariehamns Elnät alltid varit noga med att bokföra nedläggningen av sina kablar och rör så har man bra koll på var de ligger.

Mikael Nordlund påminner om att det också finns andra kabeloperatörer. Det finns både telefonledningar, fiber, vatten och fjärrvärme nedlagda i Mariehamn och Järsö och det är mycket viktigt att man alltid kontrollerar med de olika aktörerna om vad

”Det finns både telefonledningar, fiber, vatten och fjärrvärme nedlagda i Mariehamn och Järsö och det är mycket viktigt att man alltid kontrollerar med de olika aktörerna om vad som finns nedlagt i marken där man ska gräva.”

som finns nedlagt i marken där man ska gräva. Om det går kablar i det aktuella området ska gräventreprenören beställa kabelvisningar från de olika operatörerna för att säkra sig om att man inte gör några kostsamma misstag i samband med grävarbetet. Nordlund tipsar också om att man genom att beställa kabelvisningar säkrar sig om att försäkringarna med säkerhet täcker kostnaderna för eventuella misstag när det gäller nedgrävda kablar.

”I Mariehamn fungerar samarbetet bra med de lokala grävoperatörerna”, berättar Nordlund.

Kabeloperatörer i Mariehamn:

Mariehamns Elnät
Mariehamns Telefon
Telia
IP-Connect

Tips till gräventreprenörerna:

1. När du gräver ska du försäkra dig om vad det finns i marken, även inne på tomten.
2. Du behöver alltid grävtillstånd av Mariehamns stad om du gräver utanför tomten.
3. Beställ kabelvisning före du gräver.
4. Boka kabelvisningen i tid så kommer du igång med grävarbetet snabbare.
5. Om du beställer kabelvisningen i god tid är den kostnadsfri.
6. Boka tid för kabelvisning med respektive operatör.

Frågor och svar

Fråga: Jag har en övernattningslägenhet/studielägenhet i Mariehamn men bor på annan adress. Vad ska jag tänka på?

Svar: Meddela oss rätt postadress, dvs den adress där du är skriven.

Fråga: Jag vill köpa grön el. Hur gör jag?

Svar: Meddela oss gärna per e-post att du vill köpa grön el. Avtalet gäller från början av följande månad.

Fråga: Jag ska flytta till Mariehamn och behöver ett elavtal. Hur gör jag?

Svar: Du fyller i vårt formulär på www.elnat.ax. Fyll i personuppgifter, datum och adress. Fyll i avvikande postadress om du inte är skriven på förbrukningsadressen. Du kan också hämta formuläret från vår kundtjänst på Elverksgatan 1. Formuläret kan också användas då du flyttar bort.

Fråga: Kan jag få min faktura till min bank?

Svar: Du kan teckna avtal för e-faktura i din bank. Ange då ditt kundnummer och senaste referensnummer.

Fråga: Jag ska bygga hus. Vad behöver jag tänka på?

Svar: Kontakta arbetsledaren per telefon (531554) för kabelvisning om du planerar att gräva nära våra ledningar. Ansök om elanslutning. Blankett finns på www.elnat.ax/bygga.

Fråga: Är grön el mycket dyrare?

Svar: Grön el, dvs miljöcertifierad el, kan för tillfället köpas med ett påslag om 0,04 cent/kWh.

Mariehamns
ELNÄT

Elverksgatan 1, AX-22100 Mariehamn Öppettider: kl 8-16
Telefon (växel): 5310 Efter kontorstid (jour): 531599
E-post : elinfo@elnat.ax fornamn.efternamn@elnat.ax
www.elnat.ax